

Σύγχρονη προσέγγιση του σώματος

Ορθοδοξία / Χριστιανική Ανθρωπολογία

Νικόλαος Γιόφτσιος, Θεολόγος

Η περίοδος της νεωτερικότητας ξεκινάει μετά από δυο σημαντικά γεγονότα που είχαν αφετηρία τον ευρωπαϊκό χώρο και αφορούσαν την ανακάλυψη του Νέου Κόσμου και την Αναγέννηση. Με αυτά τα γεγονότα πραγματοποιήθηκε η μετάβαση από το Μεσαίωνα στη νεωτερικότητα. Η περίοδος αυτή ουσιαστικά διαμορφώνεται από την καταλυτική εμφάνιση του φιλοσοφικού, διανοητικού ρεύματος του Διαφωτισμού και είναι άμεσα συνδεδεμένη με το πρόταγμα του Διαφωτισμού περί οικουμενικής ορθολογικότητας, αναζήτησης της σίγουρης και θετικής γνώσης, της αλήθειας και την ακόλουθη εφαρμογή αυτής της γνώσης στον κοινωνικό κόσμο (Shilling, 1993).

Χαρακτηριστικό της νεωτερικότητας αποτελεί το ότι κατά τον 18ο αιώνα το σώμα προσεγγίζεται αποκλειστικά ως βιολογική οντότητα. Πρόκειται για μια νατουραλιστική προσέγγιση η οποία έκτοτε επηρέασε σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα έχουν κατανοούν τη σχέση του σώματος, της ταυτότητας και της κοινωνίας. Πιο συγκεκριμένα, το επίκεντρο της νεωτερικής θεώρησης διαμορφώνεται από μια συνεκτική εικόνα του άνδρα που λειτουργεί με βάση τη

λογική και με τη βοήθεια της θετικιστικής επιστημονικής αντίληψης και της τεχνολογίας καταφέρνει να ελέγξει τη φύση, το φυσικό περιβάλλον. Έτσι είναι σε θέση να συγκροτήσει μια ολοκληρωμένη και οικουμενική αντίληψη περί αλήθειας (Αλεξιάς, 2006).

Υπάρχουν διάφορες νατουραλιστικές προσεγγίσεις αλλά όλες πρεσβεύουν ότι οι ανισότητες στα υλικά αγαθά είναι δεδομένες και δικαιολογούνται από τη βιολογική διάσταση του σώματος. Αυτή η άποψη χρησιμοποιήθηκε για την ερμηνεία και την δικαιολογία ύπαρξης των ανισοτήτων μεταξύ αντρών και γυναικών. Μέσα στο συγκεκριμένο θεωρητικό πλαίσιο οι άντρες και οι γυναίκες διαφέρουν σωματικά και γι αυτό είναι τελείως φυσικό να ζουν με διαφορετικό τρόπο και να κατέχουν διαφορετικές ικανότητες (Nettleton, 2002).

Οι απόψεις αυτές απέκτησαν πιο πολύ ισχύ όταν υιοθετήθηκε η γνώμη πως υπάρχει στενή σύνδεση του τρόπου ζωής και της κοινωνικής θέσης με τις προσωπικές σωματικές ικανότητες του εκάστοτε ανθρώπου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τα γυναικεία σώματα να θεωρούνται ικανά μόνο αναπαραγωγή και περαιτέρω μητρικές εργασίες όπως τη φροντίδα των παιδιών και τη δημιουργία μιας καλής οικογενειακής ζωής (Shilling, 1993).

Σε γενικές γραμμές η ιδέα της προόδου αποτελεί κεντρική ιδέα του δυτικού πολιτισμικού παραδείγματος που πρεσβεύει η νεωτερικότητα. Επιστήμη και τεχνολογία λειτούργησαν καταλυτικά στην διεύρυνση και παγίωση της ιδέας ότι ο άνθρωπος είναι ικανός για τα πάντα αλλά ο κόσμος στο πλαίσιο αυτό συλλαμβάνεται και ερμηνεύεται διχοτομικά. Εμφανίζονται, έτσι, δίπολα όπως δύση και ανατολή, επιστήμη και μεταφυσική, άνθρωπος και φύση, πνεύμα ή νους και

σώμα και άντρας και γυναίκα. Το σημαντικότερο είναι ότι μεταξύ των οποιωνδήποτε διπολικών συσχετισμών αναπτύχθηκε μια ιεραρχική αξιολόγηση με αποτέλεσμα το ένα στοιχείο από την διπολική σύζευξη να μπορεί εύκολα να πάρει να εξουσιάσει το άλλο (Nettleton, 2002).

Στις χώρες της Κεντροδυτικής και Βόρειας Ευρώπης η συστηματικά προγραμματισμένη και μεθοδική σωματική εξάσκηση ήταν για τους γιατρούς του 18ου και 19ου αιώνα βάση και θεμέλιο διατήρησης και προαγωγής της υγείας, ενώ για τους παιδαγωγούς, πέραν αυτού, ήταν και ένα εξαιρετικό μέσο για μια ηθική εκπαίδευση. Το γυναικείο σώμα ιατρικοποιείται και υποβαθμίζεται σε σχέση του άντρα. Για το λόγο αυτό, δεν παρέχεται και στα δυο φύλα το δικαίωμα της ανώτατης εκπαίδευσης αλλά μόνο στον άντρα. Σύμφωνα με την τότε επικρατούσα άποψη ο πνευματικός φόρτος δημιουργούσε προβλήματα στη γυναικεία αναπαραγωγική ικανότητα και συγκεκριμένα ότι συνεχόμενη πνευματική εργασία προκαλούσε γυναικολογικά προβλήματα (Shilling, 1993).

Την περίοδο αυτή, εντός του ιατρικού συστήματος συγκροτείται μια ιδιαίτερη μορφή θεραπείας σκελετικών κυρίως δυσλειτουργιών, που ονομάστηκε ιατρική γυμναστική. Η σημαντικότητα που είχαν οι γυμναστικές ασκήσεις για την προαγωγή και διατήρησης της υγείας αποκαλύπτεται από ένα μεγάλο αριθμό ιατρικών συγγραμμάτων της εποχής. Το γεγονός αυτό άνοιξε στους ιατρικούς και παιδαγωγικούς κύκλους της Ευρώπης θέματα συζητήσεων σχετικά με την εισαγωγή των γυμναστικών ασκήσεων, ως μέτρο πρόληψης ασθενειών στα διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα (Nettleton, 2002).

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](http://bit.ly/2tAg28N)

<http://bit.ly/2tAg28N>